

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

MERSİN İLİNDE İŞ SAĞLIğI VE GÜVENLİğİ DESTEK VE REHBERLİK SİSTEMİNİN GELİŞTİRİLMESİ HİBE PROJESİ

Sözleşme No: TREESP1.1OHSMS/P-03/163

İŞ GÜVENLİğİ UZMANLARI İÇİN İŞ SAĞLIğI VE GÜVENLİğİ REHBERİ

"Bu yayın Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti'nin maddi desteği ile hazırlanmıştır. İçerik tamamıyla Mersin Ticaret ve Sanayi Odası sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyetinin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir."

İş sağlığı ve güvenliği kaliteli bir ekonominin önemli bir parçasıdır. Konu hem insan hayatı, hem verimli ve güvenli çalışma, hem de işletmelerin üretim güvenliği ile ilgilidir. Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından desteklenen İş Sağlığı ve Güvenliğinin Geliştirilmesi (IOHS) Hibe Programı çerçevesinde, Mersin Ticaret ve Sanayi Odası tarafından yürütülmekte olan "Mersin İlinde İş Sağlığı ve Güvenliği Destek ve Rehberlik Sisteminin Geliştirilmesi" isimli projemizle iş sağlığı ve güvenliği konusunda AB standartlarını hedefleyen bir çalışma içindeyiz. Hedeflenen çıktılardan birisi de iş sağlığı ve güvenliği konusunda kullanıcı dostu rehberler oluşturmaktır. Piyasada bir çok bilgi ve rehber mevcut olsa da çok farklı bilgiler karmaşık şekilde sunulduğundan bu rehberler arzu edilen yaranı tam sağlayamamaktadır. İşte, proje kapsamında MTSO tarafından bu güncel rehberlerle, çalışanların, yöneticilerin ve İSG uzmanlarının İSG konuları ile alakalı ihtiyacı olabilecek bilgilere pratik bir şekilde ulaşabilmeleri sağlanacaktır.

Mersin Ticaret ve Sanayi Odası bu konuda sektörün yanındadır. Mersin; üreticisiyle, çalışanlarıyla, İSG firmalarıyla hep birlikte, böylesi iş birlikleriyle en yüksek İSG standartlarını yakalamaya kararlıdır. Bu konuda projeye destek veren tüm kurumlara; AB Türkiye Delegasyonuna, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımıza, destek veren firmalarımıza ve Odamız çalışanlarına teşekkür ediyorum.

Ayhan KIZILTAN

Mersin Ticaret ve Sanayi Odası
Yönetim Kurulu Başkanı

içindekiler

Giriş	2
İş Güvenliği Uzmanlarının Nitelikleri ve Görevlendirilmeleri	7
İş Güvenliği Uzmanlarının Yetkileri	11
İş Güvenliği Uzmanlarının Yükümlülükleri	12
Mesleki Bağımsızlık ve Etik İlkeler	14
Mevzuat Takibi	15
Yapı Sektöründe Değerlendirme Kriterleri	21
1. Çalışma Alışkanlıkları	21
2. İskele ve Merdivenler	22
3. Makine ve Donanımı	25
4. Düşmeye Karşı Korunma	26
5. Elektrik ve Aydınlatma	27
6. Düzen ve Temizlik	28
Metal Sektöründe Değerlendirme Kriterleri	29
1. Kaynak İşlerindeki Tehlikeler	29
2. Yüzey İşlemleri (Temizleme-Boya, vb.)	34
Kimya Sektöründe Değerlendirme Kriterleri	36
Kimyasalların Tehlikeleri ve Sembolleri	37
Kimyasalların Yönetimi	39
Güvenlik Bilgi Formu	40
Eğitim	40
Depolama	41
Proses Güvenliği	42
Statik Elektrik Güvenliği	42
Mühendislik ve Bakım	43
Etiketleme ve İşaretleme	44
Taşıma- Nakliye	44
Çalışma izinleri ve Talimat	44
Tıbbi Gözetim ve İlk Yardım	45
Acil Durum Yönetimi	46
Yangın Güvenliği	47
Sıkça Sorulan Sorular (SSS)	48

Günümüzde tüm dünya ülkeleri sürdürülebilir bir ekonomi yaratmak için üretmek ve ürettiğini ihracata entegre etmek istemekte, bu da küresel anlamda sertleşen bir rekabeti, pazar savaşlarını yaratmaktadır. Mersin olarak; üreten ve ihracatla ayakta duran bir kent olarak bu acımasız rekabette geride kalmamak ve ilerlemek için Uluslararası alanda firmalarımızın rekabetini artırmak adına Odamız Projeler Müdürlüğü çatısı altında Türkiye'ye rol model olan İSG Rehberleri oluşturulmuştur. Hazırlanan bu rehberler işyerlerindeki yöneticiler, çalışanlar ve işyerlerinde görevlenen İSG Uzmanlarına yönelik olarak ayrı ayrı düzenlenmiştir. Bu rehber, iş güvenliği uzmanlarına yöneliktir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası; çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanların korunması ve çalışma koşulları hakkını garanti etmektedir. İş hukuku ile iş sağlığı ve güvenliği hükümleri bu hakkın kullanılma şeklini belirler.

Ülkemizde; işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve mevcut sağlık ve güvenlik şartlarının iyileştirilmesi için işveren ve çalışanların görev, yetki, sorumluluk, hak ve yükümlülüklerini düzenlemek amacıyla esasları düzenleyen kanun İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu' dur. Kanun, her şeyden önce güvenli çalışma koşulları yaratmak amacıyla işveren tarafından yerine getirilmesi gereken temel yükümlülükleri içermektedir. Bununla birlikte, çalışanlar, iş kanunu hükümlerinden kaynaklanan belirli haklara sahip olsalar bile, kendilerine verilen yükümlülükleri yerine getirmekle yükümlüdürler.

İSG Kanununa bağlı olarak yayımlanan İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Eğitimleri Hakkındaki Yönetmelikte ise iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinde görevli iş güvenliği uzmanlarının görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarını düzenlenmiştir.

İŞ GÜVENLİĞİ UZMANLARININ NİTELİKLERİ VE GÖREVLENDİRİLMELERİ

İşverence iş güvenliği uzmanı olarak görevlendirilecek kişiler, ilgili yönetmeliğe göre geçerli iş güvenliği uzmanlığı belgesine sahip olmak zorundadır.

Birden fazla iş güvenliği uzmanının görevlendirilmesinin gerektiği işyerlerinde, (Danıştay Onuncu Dairesinin 28/3/2019 tarihli ve E.: 2016/11110; K.:2019/2521 sayılı karar ile iptal ibare; Danıştay İDDK' nın 17/12/2020 tarihli E.:2019/2291; K.:2020/3203 sayılı Onama karar ile mezkûr karar kesinleşmiştir.), işyerinin tehlike sınıfına uygun belgeye sahip olması yeterlidir.

İş güvenliği uzmanlarından; (C) sınıfı belgeye sahip olanlar az tehlikeli sınıfta,

(B) sınıfı belgeye sahip olanlar az tehlikeli ve tehlikeli sınıflarda,

(A) sınıfı belgeye sahip olanlar ise bütün tehlike sınıflarında yer alan işyerlerinde çalışabilirler.

İş güvenliği uzmanlarının görevlendirilmesinde, ilgili yönetmeliğe göre hesaplanan çalışma süreleri bölünerek birden fazla iş güvenliği uzmanına verilemez. Ancak vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde işveren tarafından vardiyalara uygun şekilde görevlendirme yapılır.

İŞ GÜVENLİĞİ UZMANLARININ GÖREVLERİ

1- REHBERLİK

- 1.1. İşyerinde yapılan çalışmalar ve yapılacak değişikliklerle ilgili olarak tasarım, makine ve diğer teçhizatın durumu, bakımı, seçimi ve kullanılan maddeler de dâhil olmak üzere işin planlanması, organizasyonu ve uygulanması, kişisel koruyucu donanımların seçimi, temini, kullanımı, bakımı, muhafazası ve test edilmesi konularının, iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına ve genel iş güvenliği kurallarına uygun olarak sürdürülmesini sağlamak için **işverene önerilerde bulunmak**.
- 1.2. İş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili **alınması gereken tedbirleri işverene yazılı olarak bildirmek**.
- 1.3. İşyerinde meydana gelen iş kazası ve meslek hastalıklarının nedenlerinin araştırılması ve tekrarlanmaması için **alınacak önlemler** konusunda **çalışmalar yaparak işverene önerilerde bulunmak**.
- 1.4. İşyerinde meydana gelen ancak ölüm ya da yaralanmaya neden olmayan, ancak çalışana, ekipmana veya işyerine zarar verme potansiyeli olan **olayların nedenlerinin araştırılması** konusunda **çalışma yapmak** ve işverene **önerilerde bulunmak**.

2- RİSK DEĞERLENDİRMESİ

İş sağlığı ve güvenliği yönünden risk değerlendirmesi yapılmasıyla ilgili **çalışmalara ve uygulanmasına katılmak**, risk değerlendirmesi sonucunda alınması gereken sağlık ve güvenlik önlemleri konusunda işverene **önerilerde bulunmak** ve **takibini yapmak**.

3- ÇALIŞMA ORTAMI GÖZETİMİ

- 3.1. Çalışma ortamının gözetiminin yapılması, işyerinde iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı gereği yapılması gereken **periyodik bakım, kontrol ve ölçümleri planlamak** ve **uygulamalarını kontrol etmek**.
- 3.2. İşyerinde kaza, yangın veya patlamaların önlenmesi için yapılan çalışmalara katılmak, bu konuda işverene önerilerde bulunmak, **uygulamaları takip etmek**; doğal afet, kaza, yangın veya patlama gibi durumlar için acil durum planlarının hazırlanması **çalışmalarına katılmak**, bu konuyla ilgili periyodik eğitimlerin ve tatbikatların yapılmasını ve acil durum planı doğrultusunda hareket edilmesini **izlemek ve kontrol etmek**.

4- EĞİTİM, BİLGİLENDİRME VE KAYIT

- 4.1 Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin ilgili mevzuata uygun olarak **planlanması konusunda çalışma yaparak** işverenin onayına sunmak ve **uygulamalarını yapmak veya kontrol etmek**.
- 4.2 Çalışma ortamıyla ilgili iş sağlığı ve güvenliği çalışmaları ve çalışma ortamı gözetim sonuçlarının kaydedildiği **yıllık değerlendirme raporunu** işyeri hekimi ile iş birliği halinde ilgili yönetmeliğin ekinde bulunan EK-2'deki örneğine uygun olarak hazırlamak.
- 4.3 Çalışanlara yönelik bilgilendirme faaliyetlerini **düzenleyerek** işverenin onayına sunmak ve uygulamasını kontrol etmek.
- 4.4 Gerekli yerlerde kullanılmak amacıyla iş sağlığı ve güvenliği **talimatları ile çalışma izin prosedürlerini hazırlayarak** işverenin onayına sunmak ve uygulamasını kontrol etmek.

İLGİLİ BİRİMLERLE İŞ BİRLİĞİ

- 5.1. İşyeri hekimiyle birlikte iş kazaları ve meslek hastalıklarıyla ilgili değerlendirme yapmak, tehlikeli olayın tekrarlanmaması için inceleme ve araştırma yaparak gerekli önleyici faaliyet planlarını hazırlamak ve uygulamaların takibini yapmak.
- 5.2. Bir sonraki yılda gerçekleştirilecek iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili faaliyetlerin yer aldığı **yıllık çalışma planını işyeri hekimiyle birlikte hazırlamak.**
- 5.3. Bulunması halinde üyesi olduğu **iş sağlığı ve güvenliği kuruluyla iş birliği içinde çalışmak.**
- 5.4. **Çalışan temsilcisi** ve destek elemanlarının çalışmalarına destek sağlamak ve bu kişilerle **iş birliği yapmak.**

Böylece, İş Güvenliği Uzmanının görevleri konusundaki esaslar 5 ana başlık altında toplanmaktadır.

- 1- Rehberlik**
- 2- Risk Değerlendirmesi**
- 3- Çalışma Ortamı Gözetimi**
- 4- Eğitim, Bilgilendirme ve Kayıt**
- 5- İlgili Birimlerle İş birliği**

İŞ GÜVENLİĞİ UZMANLARININ YETKİLERİ

İş Güvenliği uzmanlarının yetkileri aşağıda belirtilmiştir:

- 1- İşyerinde belirlediği hayati **tehlikenin** ciddi ve önlenemez olması ve bu hususun **acil müdahale gerektirmesi halinde işin durdurulması için işverene başvurmak.**
- 2- **Görevi gereği** işyerinin **bütün bölümlerinde** iş sağlığı ve güvenliği konusunda **inceleme ve araştırma yapmak**, gerekli bilgi ve belgelere ulaşmak ve çalışanlarla görüşmek.
- 3- **Görevinin gerektirdiği konularda işverenin bilgisi dâhilinde** ilgili kurum ve kuruluşlarla işyerinin iç düzenlemelerine uygun olarak **iş birliği yapmak**
- 4- Tam süreli iş sözleşmesi ile görevlendirilen iş güvenliği uzmanları, çalıştıkları işyeri ile ilgili **mesleki gelişmelerini sağlamaya yönelik** eğitim, seminer ve panel gibi organizasyonlara katılma hakkına sahiptir. Bu gibi organizasyonlarda geçen sürelerden **bir yıl içerisinde toplam beş iş günü** kadar çalışma süresinden sayılır ve bu süreler sebebiyle iş güvenliği uzmanının ücretinden herhangi bir kesinti yapılamaz.

İŞ GÜVENLİĞİ UZMANLARININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ

- 1- İş güvenliği uzmanları, bu Yönetmelikte belirtilen görevlerini yaparken, **işin normal akışını mümkün olduğu kadar aksatmamak** ve verimli bir çalışma ortamının sağlanmasına katkıda bulunmak, işverenin ve işyerinin meslek sırları, ekonomik ve ticari durumları ile ilgili bilgileri gizli tutmakla yükümlüdürler.
- 2- İş güvenliği uzmanları, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin yürütülmesindeki ihmallerinden dolayı, hizmet sundukları **işverene karşı sorumludur.**
- 3- İş güvenliği uzmanı, **işverene yazılı olarak bildirilen** iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili alınması gereken tedbirlerden **acil durdurma gerektiren haller** ile **yangın, patlama, göçme, kimyasal sızıntı** gibi hayati tehlike arz edenleri, **belirlenecek makul bir süre içinde** işveren tarafından yerine getirilmemesi hâlinde, işyerinin bağlı bulunduğu **çalışma ve iş kurumu il müdürlüğüne yazılı olarak** bildirmekle yükümlüdürler.
- 4- İş güvenliği uzmanı, görevlendirildiği işyerinde yapılan çalışmalara ilişkin **tespit ve tavsiyeleri** ile iş güvenliği uzmanlarının görevleriyle ilgili maddede belirtilen hususlara ait faaliyetlerini, işyeri hekimiyle birlikte yapılan çalışmaları ve gerekli gördüğü diğer hususları onaylı deftere **yazar.**

İŞVERENİN SAĞLIK VE GÜVENLİK KAYITLARI VE ONAYLI DEFTERE İLİŞKİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

- 1- Onaylı defter işyerinin bağlı bulunduğu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri veya noterce her sayfası mühürlenmek suretiyle onaylanır.
- 2- Onaylı defter yapılan **tespitlere göre** iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ile işveren tarafından **birlikte veya ayrı ayrı** imzalanır. Onaylı deftere yazılan tespit ve öneriler **işverene tebliğ** edilmiş sayılır.
- 3- Onaylı defterin asıl sureti işveren, diğer suretleri ise iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi tarafından saklanır. **Defterin imzalanması ve düzenli tutulmasından işveren sorumludur.** Teftişe yetkili iş müfettişlerinin her istediğinde işveren onaylı defteri göstermek zorundadır.

MESLEKİ BAĞIMSIZLIK VE ETİK İLKELER

İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri ve ilgili yönetmelik kapsamındaki eğitimlerde görevlendirilenler;

- 1- Sağlık ve güvenlik riskleri konusunda, işveren ve çalışanlara önerilerde bulunurken hiçbir **etki altında kalmazlar**.
 - 2- Hizmet sundukları kişilerle **güven, gizlilik ve eşitliğe** dayanan bir ilişki kurar ve ayırım gözetmeksizin tümünü **eşit** olarak değerlendirirler.
 - 3- Çalışma ortamı ve koşullarının düzenlenmesinde, kendi aralarında, **yönetici ve çalışanlarla iletişime açık ve iş birliği içerisinde** hareket ederler.
 - 4- **Mesleki bağımsızlığın** sonuçları hiçbir şekilde iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinde görevlendirilenlerin **aleyhine kullanılamaz** ve yapılan **sözleşmelere** mesleki anlamda bağımsız çalışmayı kısıtlayabilecek şartlar konulamaz.
- 5- İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri ile ilgili yönetmelik kapsamındaki eğitimlerde görevlendirilenlerin hak ve yetkileri, görevlerini yerine getirmeleri nedeniyle kısıtlanamaz. Bu kişiler; görevlerini ve uzmanlık bilgilerini mesleğin gerektirdiği **etik ilkeler** ve mesleki bağımsızlık içerisinde sürdürür.

MEVZUAT TAKİBİ

Bu rehberin hazırlanmasında kaynak olarak kullanılan ve aynı zamanda da iş güvenliği uzmanlarının sürekli güncel olarak takip etmesi gereken mevzuatın bazı bölümlerine bu bölümde yer verilecektir.

Her ne kadar aşağıda sektörel olarak ayrışma yapılsa da unutulmaması gerekir ki mevzuatın bazı bölümleri birden fazla sektörü de ilgilendirilecektir.

İlgili tüm taraflar mevzuatın en güncel haline

<https://www.mevzuat.gov.tr/>

web adresi aracılığıyla her zaman ulaşabileceklendir.

KANUNLAR

- **6331 sayılı İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUNU (30.06.2012)**
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6331&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- **5510 sayılı SOSYAL GÜVENLİK KANUNU (30.06.2012)**
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5510&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>

TÜM SEKTÖRLERE DAİR MEVZUAT

- **BİNALARIN YANGINDAN KORUNMASI HAKKINDA YÖNETMELİK**

Resmî Gazete Tarihi: 19.12.2007 Resmî Gazete Sayısı: 26735

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=200712937&MevzuatTur=21&MevzuatTertip=5>

- **BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ VE ETKİLERİNİN AZALTILMASI HAKKINDA YÖNETMELİK**

Resmî Gazete Tarihi: 02.03.2019 Resmî Gazete Sayısı: 30702

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=200712937&MevzuatTur=21&MevzuatTertip=5>

- **ÇALIŞANLARIN İŞ SAĞ. VE GÜV. EĞİTİM. USUL VE ESASLARI HAKK. YÖN.**

Resmî Gazete Tarihi: 15.05.2013 Resmî Gazete Sayısı: 28648

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=18371&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

- **ÇALIŞANLARIN PATLAYICI ORTAMLARIN TEHLİKELERİNDEN KORUNMASI HAKKINDA YÖNETMELİK**

Resmî Gazete Tarihi: 30.04.2013 Resmî Gazete Sayısı: 28633

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=18335&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

- **ÇALIŞANLARIN TİTREŞİMLE İLGİLİ RİSKLERDEN KOR. DAİR YÖN.**

Resmî Gazete Tarihi: 22.08.2013 Resmî Gazete Sayısı: 28743

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=18759&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

- **EKRANLI ARAÇLARLA ÇAL. SAĞ. VE GÜV. ÖNLEMLERİ HAKKINDA YÖN.**

Resmî Gazete Tarihi: 16.04.2013 Resmî Gazete Sayısı: 28620

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=17288&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

- **ELLE TAŞIMA İŞLERİ YÖNETMELİĞİ**

Resmî Gazete Tarihi: 24.07.2013 Resmî Gazete Sayısı: 28717

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=18627&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

- **ÇALIŞANLARIN GÜRÜLTÜ İLE İLGİLİ RİSKLERDEN KOR. DAİR YÖN.**

Resmî Gazete Tarihi: 28.07.2013 Resmî Gazete Sayısı: 28721

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=18647&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

- **İLK YARDIM YÖNETMELİĞİ**

Resmî Gazete Tarihi: 29.07.2015 Resmî Gazete Sayısı: 29429

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=20992&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

- **İŞ EKİPMANLARININ KUL. SAĞLIK VE GÜVENLİK ŞARTLARI YÖN.**

Resmî Gazete Tarihi: 25.04.2013 Resmî Gazete Sayısı: 28628

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=18318&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

- **İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ HİZMETLERİ YÖNETMELİĞİ**

Resmî Gazete Tarihi: 29.12.2012 Resmî Gazete Sayısı: 28512

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=16924&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

- **İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KURULLARI HAKKINDA YÖNETMELİK**

Resmî Gazete Tarihi: 18.01.2013 Resmî Gazete Sayısı: 28532

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=17031&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

- **İŞ GÜV. UZM. GÖREV, YETKİ, SORUMLULUK VE EĞİTİMLERİ HAKK. YÖN.**

Resmî Gazete Tarihi: 29.12.2012 Resmî Gazete Sayısı: 28512

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=16923&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

- **İŞ HİJYENİ ÖLÇÜM, TEST VE ANALİZİ YAPAN LAB. HAKK. YÖN.**
Resmî Gazete Tarihi: 20.08.2013 Resmî Gazete Sayısı: 28741
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=23271&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- **İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ RİSK DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİ**
Resmî Gazete Tarihi: 29.12.2012 Resmî Gazete Sayısı: 28512
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=16925&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- **İŞYERİ BİNA VE EKLENTİLERİNDE AL. SAĞ. VE GÜV. ÖNL. İLŞ. YÖN.**
Resmî Gazete Tarihi: 17.07.2013 Resmî Gazete Sayısı: 28710
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=18592&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- **İŞYERLERİNDE ACİL DURUMLAR HAKKINDA YÖNETMELİK**
Resmî Gazete Tarihi: 18.06.2013 Resmî Gazete Sayısı: 28681
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=18493&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- **KİŞİSEL KORUYUCU DONANIM YÖNETMELİĞİ**
Resmî Gazete Tarihi: 01.05.2019 Resmî Gazete Sayısı: 30761
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=31465&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- **KİŞİSEL KORUYUCU DONANIMLARIN İŞYERLERİNDE KULL. HAKK. YÖN.**
Resmî Gazete Tarihi: 02.07.2013 Resmî Gazete Sayısı: 28695
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=18540&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- **SAĞLIK KURALLARI BAKIMINDAN GÜNDE AZAMI YEDİ BUÇUK SAAT veya DAHA AZ ÇALIŞILMASI GEREKEN İŞLER HAKKINDA YÖNETMELİK**
Resmî Gazete Tarihi: 16.07.2013 Resmî Gazete Sayısı: 28709
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=18588&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

- **SAĞLIK VE GÜVENLİK İŞARETLERİ YÖNETMELİĞİ**

Resmî Gazete Tarihi: 11.09.2013 Resmî Gazete Sayısı: 28762

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=18829&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

- **TEHLİKELİ VE ÇOK TEHLİKELİ SINIFTA YER ALAN İŞLERDE ÇALIŞTIRILACAKLARIN MESLEKİ EĞİTİMLERİNE DAİR YÖNETMELİK**

Resmî Gazete Tarihi: 13.07.2013 Resmî Gazete Sayısı: 28706

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=18581&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

- **TOZLA MÜCADELE YÖNETMELİĞİ**

Resmî Gazete Tarihi: 11.09.2013 Resmî Gazete Sayısı: 28762

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=18989&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

İNŞAAT SEKTÖRÜNE DAİR MEVZUAT

- **YAPI İŞLERİNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ YÖNETMELİĞİ**

Resmî Gazete Tarihi: 05.10.2013 Resmî Gazete Sayısı: 28786

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=18928&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

- **ASBESTLE ÇALIŞMALARDA SAĞLIK VE GÜVENLİK ÖNLEMLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK**

Resmî Gazete Tarihi: 25.01.2013 Resmî Gazete Sayısı: 28539

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=17050&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

- **HAFRİYAT TOPRAĞI, İNŞAAT ve YIKINTI ATIKLARININ KONTROLÜ YÖN.**

Resmî Gazete Tarihi: 18.03.2004 Resmî Gazete Sayısı: 25406

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5401&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

KİMYA SEKTÖRÜNE DAİR MEVZUAT

- **KANSEROJEN veya MUTAJEN MAD. ÇAL. SAĞ. VE GÜV. ÖNL. HAK. YÖN.**

Resmî Gazete Tarihi: 06.08.2013 Resmî Gazete Sayısı: 28730

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=18695&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

- **KİMYASAL MAD. ÇALIŞMALARDA SAĞ. VE GÜV. ÖNLEMLERİ HAKK. YÖN.**

Resmî Gazete Tarihi: 12.08.2013 Resmî Gazete Sayısı: 28733

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=18709&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

İŞ GÜVENLİĞİ UZMANLARININ, YAPI SEKTÖRÜNDE DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ

Bu bölümde, iş güvenliği uzmanlarının **yapı sektöründe** “çalışma ortamı gözetimi” görevlerini yerine getirmeleri esnasında yapacakları değerlendirmelere dair bazı kriterlere yer verilecektir:

DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ

- 1- Çalışma Alışkanlıkları
- 2- İskele ve Merdivenler
- 3- Makine ve Donanımı
- 4- Düşmeye Karşı Korunma
- 5- Elektrik ve Aydınlatma
- 6- Düzen ve Temizlik

Bu bölümde yer alan kriterler buradaki haliyle sınırlı olmayıp arttırılabilir/ genişletilebilir. Bu bölümde yer alan değerlendirme kriterlerindeki hususlar; faaliyetlerine göre diğer sektörlerde de geçerli olabilecektir. Örneğin aşağıda yapı sektörü içerisinde verilen A tipi merdiven sadece yapı sektöründe değil diğer sektörlerde de kullanılan bir ekipman olduğundan diğer sektörlerde de değerlendirmeye tabi tutulabilecektir.

1- ÇALIŞMA ALIŞKANLIKLARI

Dikkate Alınması Gereken Hususlar

Gözlem alanında kullanılan KKD ve her çalışanın aldığı riskler:

Kabul kriterleri

- Çalışan, gözlemin yapıldığı süre içerisinde yaptığı çalışmalarda bütün gerekli koruyucu donanımı kullanacaktır.

- Örneğin, Kafasına darbe alma riski olduğunda ve şantiye kurallarının gerekli gördüğü hallerde, koruyucu baret kullanılmalıdır.
- Çalışan, çalışmasında bariz risk almamalıdır.

Risk almadan kasıt; merdivenlerde çalışma, yeterli koruyucusu olmayan kaynak ekipmanının kullanılması, iskele korkuluklarına tırmanılması, basamak kullanmak yerine atlamayı ve tekerlekleri kilitlenmemiş seyyar iskele üzerinde yapılan çalışmalar olmakla birlikte, bunlarla sınırlı değildir.

Burada asıl olan, çalışanların iş sağlığı ve güvenliği kurallarıyla birlikte kendisine verilen talimatlar doğrultusunda çalışma yapmasıdır.

2- İSKELE VE MERDİVENLER

Dikkate Alınması Gereken Hususlar

İnşaat süresince kullanılan platform ve basamaklar, seyyar iskeleler, sabit iskeleler, sıpa iskeleler ve merdivenler değerlendirilmelidir:

Kabul kriterleri

- Basamaklarda her zaman korkuluk olmalıdır (ana korkuluk ve ara korkuluk).
- Gerekli olduğunda geçiş yollarında korkuluk ve çatı olmalıdır.
- Sabit iskele: Düzgün temel ve destek, bir iskele kartı ve dikey geçiş yolu olarak merdivenler. Platformlar parçaları birbirine bağlı ve aralarında boşluk yoktur; duvar ile iskele arasındaki boşluk 10 mm'den fazla değildir. Ayrıca platformlar kaygan olmamalıdır. 2 metreden yüksek iskelelerde, topuk levhası ve korkuluk bulunmalıdır.

- Seyyar iskeleler (2 metreden yüksek): bir iç geçiş yolu, denetim levhası, kilitlenebilir tekerlekler, topuk levhaları ve korkuluklar.
- Merdivenlerde dikey geçiş yolu ve platformlar olmalıdır. Basamaklar güvenliği tehlikeye atacak şekilde eğri ve çökük olmamalıdır.

* 0,5 metreden yüksek iskelelerde yapısal olarak uygun bir geçiş yoluyla donatılmalıdır. Merdivenler çoğunlukla giriş için kullanılmalıdır.

* İskele platformları korkuluklarla donatılmalıdır (2 metreden fazla yüksekten düşme olasılığı varsa). - Güvenlik korkuluğunun ana korkuluk ve ara korkuluğu olmalıdır. Ana korkuluğun yüksekliği en az 1 metre olmalıdır. İskele korkuluklarının topuk levhası olmalıdır.

* En son yapılan gözlemin tarihi iskele kartına veya platforma işaretlenmelidir. - İskelenin yapısından kaynaklanan bir tökezleme tehlikesi olmamalıdır.

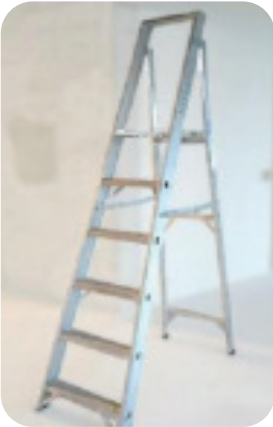
Merdivenler sağlam; merdiven ayakları sert bir kauçukla kaplı olmalıdır.

* Çalışırken inşaat merdiveni üzerinde ayakta durulmamalıdır. Dayama tip merdivenler yalnızca geçici geçiş yolu olarak, kaldırma araçlarını bağlamak ve sökmek için ve başka bir kereye mahsus ve kısa süreli işler için kullanılabilir.

* Geçiş için geçici olarak kullanılan inşaat merdiveni, kullanılırken kazara dayandığı yerden ayrılmayacak veya yıkılmayacak şekilde sabitlenmelidir.

* Dayama tip merdivenler kullanılırken ¼ güvenlik kurallarına uyulmalıdır.

* A tipi merdivenler; yapılacak iş kısa süreceği için ve benzeri nedenlerle iskele kurmanın gerekli olmadığı durumlarda üzerinde çıkıp çalışmak için kullanılır.

* A tipi merdivenler; tavan yüksekliği normal bir oda (yaklaşık 2,7 metre) kadar olan yerlerde, düz bir zeminde kullanılabilir.

* A tipi merdivenler; kaynak işlerinde ve elektrikli alet kullanılan, güç gerektiren işlerde kullanılmamalıdır. - A tipi merdivenler sağlam olmalı, kuvvetli destek vermeli ve yapılan işe uygun olmalıdır.

* 1,2 metreden alçak merdivenler üzerinde iş yapılabilir.

* 0,5 metreden yüksek merdivenlerin derinliği 50 mm'den, genişliği 0,3 metreden az olmayan sabit yatay basamaklarla donatılmalıdır. Basamaklar arasındaki mesafe 0,3 metreyi geçmemelidir.

* 1,0 metreden alçak basamakların platformu en az 0,3 metre olmalıdır. 1,0 metreden yüksek merdiven platformları en az 0,4 metre genişliğinde olmalıdır.

3- MAKİNE ve DONANIMI

Dikkate Alınması Gereken Hususlar

İnşaat testereleri, gazlı kaynak takımları, yer kumlama makinesi, hazır döşeme plakaları, beton mikseri ve pompası, personel asansörleri, gırgır ve mobil vinçler, kaldırma araçları ve kamyonlar dikkate alınmalıdır.

Kabul kriterleri

- * Doğru temel ve destek olmalıdır;
- * Güvenli lokasyon olmalıdır;
- * Tam ve sağlam olmalıdır;
- * İş güvenliği donanımı yerinde olmalıdır;
- * Kaldırma cihazları üzerinde denetim tarihi ve yük kapasitesi görülmelidir.

- * Personel asansörleri, seyyar vinçler ve beton kamyonları sabit ve sağlam bir zemin üzerinde konuşlandırılmalı; gözle bakıldığında iyi durumda oldukları anlaşılmalıdır. Her ihtimale karşı alanda bir güvenlik bölgesi oluşturulmalıdır.
- * Kaynak arabalarında arka basınç valfleri, geri tepmeleri önleyici mekanizmalar, ısıya dayanıklı eldiven, yeterli kapasitede yangın tüpü ve uygun şekilde bağlanmış kaynak gazı tüpleri bulunmalıdır.
- * İnşaat testeresi: testerenin kendisi ve koruyucu kapağı doğru kurulmuş, freni ve itme kolu mevcut olmalıdır.

4- DÜŞMEYE KARŞI KORUNMA

Dikkate Alınması Gereken Hususlar

Katlarda korunmamış kenarlar; merdivenlerde korunmamış kenarlar; bir kişinin ayağından büyük boşluklar; kazılar dikkate alınmalıdır.

Kabul kriterleri

- Korkuluklar sağlamdır ve hem ana korkuluk hem de ara korkuluğa sahiptir.
- Aşağıda bir geçiş yolu olması ve insanların orada çalışması durumunda, topuk levhası bulunur.
- Bütün shaft ve boşlukların ana korkuluklarının yanı sıra varsa alt katlara inen merdiven ana korkuluklarının altına da birer topuk levhası gerekir.
- Bir insan ayağından büyük boşluklar; güvenli hale getirilmiştir.

- Boşluk koruması, açıkça işaretlenmiştir ve yerinden kaldınamaz.
- Korkuluğu olmayan alanlar, bariyerlerle ayrılmıştır.
- Kazıların içine düşülmesi önlenmiştir.
- Alt kenar yüksekliği 0,7 metreden az olan pencere açıklıklarında güvenlik korkuluğu kullanılmıştır.

5- ELEKTRİK ve AYDINLATMA

Dikkate Alınması Gereken Hususlar

- Geçici dağıtım panoları (3×16 A) ve elektrik kabloları
- Gözlem alanının genel aydınlatması
- Çalışma alanının yapay aydınlatması

Kabul kriterleri

- * Tüm elektrik panolarının üzerinde ölüm tehlikesi olduğuna dair uyarı işareti konulmalı, panolar kilitli olmalı ve anahtar şantiye sorumlusunun da bildiği bir yerde muhafaza edilmelidir.
- * Panodan kullanılan prizler kapalı bölümde değil; açık yüzeyde olmalı, prizleri kullanmak için kapağın açık tutulması zorunda kalınmamalıdır.
- * Tüm sac panolarda gövde topraklaması yapılmalı, yetkili elektrikçi tarafından ölçülerek raporlanmalı, uygunsuzluk var ise giderilene kadar elektrikle ilgili çalışma yapılmamalıdır.
- * Ana panoda, elektriksel yangınlara karşı 300 mA kaçak akım koruma rölesi; tüm tali panolarda, insan hayatını korumaya yönelik 30 mA kaçak akım koruma rölesi tesis edilmiş olmalıdır.

- * Tüm tali elektrik panoları numaralandırılmalı ve her 2 katta ve merdiven sahanlığında olmak üzere 1 adet kombinasyon panosu tesis edilmelidir.
- * Aydınlatma İSG ve kalite açısından uygun olmalı; göz alan parlak ışıklar olmamalıdır.

6- DÜZEN ve TEMİZLİK

Dikkate Alınması Gereken Hususlar

- * Çalışma alanı içerisindeki atık alanları ve kutuları
- * Çalışma alanının genel düzeni
- * Çalışma alanının düzenlenmesi

Kabul kriterleri

Atık alanlarını verimli bir şekilde kullanmak ve doğru çalışma yöntemleri uygulamak, gözlem alanının düzeninde önemli ölçüde iyileştirme sağlar.

- * Yapı alanında, malzemelerin hangi yükseklikten olursa olsun doğrudan yere atılmaması, dengeli ve güvenli bir şekilde indirilerek uygun bir yere istif edilmesi sağlanmalıdır. Atık malzemelerin uzaklaştırılması için moloz kaydırakları gibi güvenli çalışma yöntemleri tercih edilmelidir.

Genel olarak atık (moloz) alanları iyi düzenlenmeli, araç ve yaya trafiğini engellememeli, kaçış yollarında yer almamalıdır. Çalışanların atık alanlarına malzeme taşımaları konusu da ayrıca risk değerlendirmesine tabi tutulmalıdır.

METAL SEKTÖRÜNDE DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ

Bu bölümde metal sektöründe genel olarak karşılaşılabilecek tehlikeler ve bu tehlikelerden korunma yolları değerlendirilecektir.

Yukarıda da değinildiği gibi tüm tehlikeler bu bölümde yer alacak tehlikelerle sınırlı olmayıp genişletilebilir ve/veya arttırılabilir. Sektörde ve/veya görev alınan işyerlerinde oluşmuş kaza kayıtları (hatta adli kararlar, medya haberleri, vb.) bu değerlendirme için çok faydalı kaynaklar olabilecektir.

I- Kaynak İşlerindeki Tehlikeler

1.1. Kaynak işlerinde elektrik tehlikesi:

Ark kaynağı yaparken elektrik çarpması olayı makine boşta çalışırken meydana gelir: Kaynak esnasında gerilim 20-30 volt iken makine boşta çalışırken gerilim 65-100 volta kadar yükselir. Elektrik çarpmasını önlemek için pensenin ve elektrotun metal kısmı çıplak elle, özellikle sol elle tutulmamalı, pense ile şase arasında insan vücuduyla köprü oluşturulmamalıdır. Elektrik kabloları ile kaynak pensesi izoleli olmalı ve sağlamlığı sürekli kontrol edilmelidir. Kaynak makinesi topraklanmalı, şebeke gerilimi kesilmeden makinede bakım ve onarım çalışması yapılmamalıdır. Ayrıca elektrik panosunda insan hayatını korumaya yönelik 30 mA kaçak akım rölesi bulunmalıdır. Kaynak pensesi koltuk altında tutulmamalı, çalışmaya ara verildiğinde kuru tahta zemin üzerine bırakılmalıdır. Kaynak yapılan yerin ıslak olmamasına özen gösterilmelidir.

1.2. Kaynak işlerinde elektro manyetik alan tehlikesi:

Elektrik akımını taşıyan kablolar ve yüzeylerin etrafında manyetik alan oluşur. En güçlü manyetik alan direnç kaynağı esnasında ortaya çıkar. Çalışmalar olabildiğince manyetik alandan uzakta yapılmalıdır. Elektro manyetik alan kalp pili olan kişiler için uygun değildir. Bu kişilerin direnç kaynağı yapılan yerde bulunmamaları gerekir.

1.3. Kaynak işlerinde zararlı ışın (radyasyon) tehlikesi:

Kaynak esnasında çıkan ışınların %60'ı kızılötesi (infrared) ışın, %30 'u parlak görünen ışın ve %10'u da morötesi (ultraviyole) ışınlardır. Kızılötesi ışınlar gözlerde kum batması hissine, mercek ve korneada hasara ve deride yanıklara neden olmaktadır. Parlak görünen ışınlar; ışık stresi, yorgunluk ve mide bulantısına neden olmaktadır. Morötesi ışınlar ise gözlerde görüş bulanıklığı, katarakt, kornea ve iriste hasara, deri altında su toplanmasına sebep olan ciddi yanıklara neden olurlar. Tüm bu tehlikelerin önüne geçmek için: Uygun KKD (Kişisel Koruyucu Donanımlar) kullanılmalıdır: (kaynak maskesi, deri eldiven, deri önlük, gözlük ve pamuklu kumaştan iş elbisesi giyilmelidir) Çevredekilerin zarar görmemesi için çalışma yapılan yerin etrafı paravanla çevrilmelidir. Kaynak cinsi ve akım şiddetine göre gözlük veya maske seçimi yapılmalıdır. Standartlara uygun mineral oksitli camlar kullanılmalıdır.

1.4. Kaynak işlerinde yangın ve patlama tehlikesi:

Kaynak işlemi sırasında oluşan arktan etrafa sıcak kıvılcımlar sıçramaktadır. Etrafa yayılan kıvılcımlar, ortamda bulunan yanıcı ve patlayıcı toz, gaz ve sıvı maddelerin patlamasına yol açabilir. Ayrıca, oksijen-gaz kaynağında kullanılan alev etrafta yer alan yanıcı maddelerin tutuşmasına neden olmaktadır. Bu nedenle kaynak işlemi alanında kolay yanıcı-tutuşucu-parlayıcı maddeler bulundurulmamalı, yanıcı ve patlayıcı maddelerden uygun uzaklıkta işlem gerçekleştirilmelidir. Kaynak işlemi esnasında hemen erişilebilir uygun bir yangın söndürücü bulunmalıdır. Kaynak teçhizatı ile ilgili yukarıda "Yapı Sektöründe Değerlendirme Kriterleri" bölümünde bahsedilen hususlar da göz önünde tutulmalıdır.

1.5. Kaynak işlerinde kaynak gazı ve duman tehlikesi:

Kaynak işlemi yaparken, elektrotun ergimesi esnasında, kabukta bulunan bazı zararlı maddelerden çıkan gaz ve dumanın teneffüs edilmesi, kaynağı yapan kişiye ve ortamdaki kişilere zarar verebilir. Duman ve gazlara fazla maruz kalma durumunda; mide bulantısı, baş ağrısı, baş dönmesi ve metal dumanı ateşi (metal fume fever) gibi rahatsızlıklar ve solunum sistemi hasarları ortaya çıkmaktadır. Gaz ve dumandan korunmanın en iyi yolu kaynağında tehlikeyi ortadan kaldırmak yani gazı ve dumanı ortama yayılmadan lokal emme (aspirasyon) ile uzaklaştırmaktır. Bunun mümkün olmadığı durumlarda ortam koruması yapılmalı, ortam aspiratörlerle yeterince havalandırılmalıdır. Her iki koruma tedbirinin de alınmadığı durumlarda maske gibi uygun KKD'ler kullanılmalıdır.

1.6. Kaynak işlerinde sıcak yüzeylere temas tehlikesi:

Elektrik ark kaynağında sıcaklık 35000C-40000°'ye ulaşır. Metal malzemeler ısıyı iyi ilettiğinden bu sıcaklık bir süre sonra kaynak yapılan parçaya ve ona temas eden metallere yayılır. Oksi-gaz kaynağı ile kesme ve kaynak işleminde de metal malzemeler yüksek sıcaklıklara erişir. Yüksek sıcaklığa erişen metallere çıplak derinin teması ciddi yanıklara sebep olacaktır. Bu nedenle sıcak yüzeylere direkt temas edilmemeli, çalışma esnasında deri eldiven, deri önlük ve deri tozluk giyilmelidir.

1.7. Kaynak işlerinde kullanılan gazlardan kaynaklı tehlikesi:

Kaynak işlerinde yanıcı (asetilen, LPG) ve yakıcı gazlar (oksijen) birlikte kullanılır. Bu gazlar yüksek basınçta silindirik tüpler içerisinde bulunmaktadır. Herhangi bir nedenle tüp üzerindeki vananın kınılması durumunda içindeki basınçlı gaz hızla boşalmakta bu da roket etkisi yaratmaktadır. Bu nedenle kaynak gazlarının tüpleri uygun taşıma araçları ile dikkatli taşınmalı, kolay devrilmeyecek bir şekilde duvara sabitlenmelidir. Tüplerin aşırı ısınmasından dolayı içindeki gazın genişlemesi sonucu tüp patlamaları meydana gelmektedir. Yanıcı gazların kapalı bir ortamda birikmesi de yangın ve patlamalara neden olmaktadır. Bu nedenle yanıcı ve yakıcı tüpler ayrı yerlerde; ısı kaynağından, direkt güneş ışığından ve yangın tehlikesi olan

yerlerden uzakta muhafaza edilmelidir. Oksijen ile yağın teması sonucunda da yangın olabilmektedir. Bu nedenle yağlı ellerle veya yağlı üstüleriyle tüp valflerine dokunulmamalıdır. Şaloma ile yapılan kesme ve ısıtma işlemleri esnasında gaz basıncının iyi ayarlanmaması veya yüzeyi yağlı bir malzemenin kesimi esnasında alev geri tepme olayları yaşanmaktadır. Yangın ve patlamaya karşı yanıcı ve patlayıcı maddelerden uygun uzaklıkta çalışma yapılmalıdır. Ayrıca sıcak işlerle ilgili olarak “Sıcak İş Prosedürü” hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. Şaloma gerisine mutlaka yanıcı ve yakıcı gazlar için ayrı ayrı alev geri tepme ventili kullanılmalıdır. Tanımsız, periyodik kontrolü yapılmamış hiçbir tüp kullanılmamalıdır.

1.8. Taşlama İşlerindeki Tehlikeler

Metal parçaların kesilmesi, taşlanması ya da kaynaklı yüzeylerin düzeltilmesi esnasında taşlama motorları (spiral taşı) kullanılmaktadır. Taşlama ve kesme işlemleri esnasında aşındırılan yüzeylerden kopan parçalar; yüksek oranda göz yaralanmalarına neden olmaktadır. Fırıl原因 sıcak parçacıklar yangınlara da yol açabilir. Kesme ve taşlama esnasında taşın sıkışması durumunda taş patlaması meydana gelir ve bu da çok ciddi yaralanmalara hatta ölümlere neden olmaktadır. Kesme taşı ile taşlama işlemi yapılmamalıdır. Mutlaka taş koruyucusu takılı bulundurulmalıdır. Fırıl原因 parçalara karşı koruyucu gözlük kullanılmalıdır.

Kablo ve ara uzatmalar fiş ve prizler sağlam olmalıdır. Elektrik devresinde (ana ve tali panolarda) kaçak akım rölesi kullanılmalıdır.

Motor devri ile kullanılan taşın devri uyumlu olmalıdır.

1.9. Kaynak İşlerinde Ergonomik Zorlanma Tehlikeleri

Parçaların kaldırılması esnasında veya çalışma pozisyonundan kaynaklı ergonomik zorlanmalar söz konusu olmaktadır. Kaynakçı, kaynak yapılacak yere bağlı olarak vücut zorlayıcı bir pozisyonda çalışmak zorunda kalabilmektedir. Bu da bel, boyun fitiği gibi sağlık sorunlarına neden olmaktadır.

Kaynak yapılacak yere ve duruma bağlı olarak postürün düzgün olmasını sağlayacak tasarımlar yapılmalı ve zorlayıcı pozisyonda uzun süre çalışılmamalıdır. Bel kaslarını güçlendirici egzersizler yapılmalı, doğru pozisyon ve vücudun doğru kullanılması ile ilgili eğitimler alınmalıdır.

1.10. Kaynak İşlerinde Kapalı Ortam Tehlikeleri

Kapalı ortamdaki kasıt: Tek giriş ve çıkışın olduğu yani giriş ve çıkış için tek noktanın kullanıldığı, başka hiçbir boşluk-menfez vb. unsurun olmadığı ortamlardır. Kapalı ortamlarda yapılan kaynak çalışmaları kaynak gazlarından dolayı boğulmalar yaşanmaktadır. Kaynak yapılacak kapalı alana giriş öncesi kapalı alanda bulunması muhtemel kirletici gazların ve oksijenin seviyesi ölçülmelidir.

Oksijen seviyesi %19,5- %23,5 arasında olmalıdır. Kapalı alanlarda, Oksi-asetilen ya da oksijen- LPG li kaynak çalışmalarında; kesinlikle tüpler kapalı alan dışında bulundurulmalı, gaz kaçaqlarına karşı önlem alınmalı ve sık sık gaz ölçümü yapılmalıdır. Kapalı alanda yapılan kaynak işlerinde içeride oluşan kirli gazlar dışarı atılmalı ve içeriye temiz hava verilmeli, muhtemelen kapalı ortam yakınında bir nezaretçi-görevli bulundurulmalıdır.

2- YüzeY İşlemleri (Temizleme-Boya, vb.)

2.1. Kimyasal Yöntemlerle Temizlemede Tehlikeler:

Özellikle metal yüzeylerdeki pasın temizlenmesi için son derece etkili bir yüzeY temizleme yöntemidir. YüzeYi temizlenecek parçalar girift yapılarda ve tasarımı gereği yüzeYinde boşluklar bulunduruyor ise temizleme işlemi için zımparalama ve kumlama yöntemi kullanılamayacağından dolayı bu parçalar uygun konsantrasyonlarda **asit çözeltileri içine daldırılarak** yüzeYlerindeki kir ve pas uzaklaştırılır. Ayrıca bu yöntemle metal yüzeYinde mikron düzeyinde gözenekler açılarak yüzeYde boyanın tutunma gücü artırılır. Günümüzde metal yüzeYlerinin kimyasal yolla temizlenmesinde birçok ürün geliştirilmiştir. Uygulama, elle bir bez parçası yardımıyla metal yüzeYinin silinmesi ve metal temizleme banyolarında daldırma yöntemiyle yapılmaktadır. Bu yöntem görseYliğin daha çok ön plana çıktığı sektörlerde özellikle otomotiv sektöründe yaygın olarak kullanılmaktadır. Kimyasal temizleme yönteminde asit buharına karşı maske, eldiven, önlük giyilmesi ve çalıştığımız alanın mümkün olduğunca havalandırılması gerekir. Daldırma işleminde kullanılan havuzlar genelde sıcak olmakta ve kullanılan kimyasallar buharlaşarak ortama yayılmaktadır. İş sağlığı ve güvenliği açısından bakıldığında daldırma havuzlarına düşmenin önlenmesi ilk önceliktir. Bunun için yeterli yükseklikte ve çift şerit (ana ve ara korkuluk) olacak şekilde imal edilecek korkuluklar kullanılmalıdır. Havuzlara yükleme ve boşaltma işlemi yapan vinçlerin bakımına önem verilmeli; kancaları, emniyet mandalları işe başlamadan önce kontrol edilmelidir. Ayrıca çalışma ortamında gerekli ikaz ve uyarı levhalarının kullanılması en çok dikkat edilmesi gereken hususlardan biridir.

2.2. Metal Sektöründe Boyama İşleri Tehlikeleri:

Kullanılan kimyasalların patlama, parlama, yangın tehlikeleri, malzeme güvenlik bilgi formlarındaki (MSDS / GBF) bilgiler doğrultusunda incelenmelidir. Çalışanlar, boyaların neden olabileceği tehlikelerle ilgili bilgilendirilmelidir. İşyerinde elektrik, ateşli çalışmalar, sigara/çakmak alevi, statik elektrik, sıcak yüzeyler gibi tutuşturucu kaynaklardan dolayı yangın çıkabilir. Boya kaynaklı yangınlarda kuru kimyevi toz, alkole

dayanıklı kimyasal köpük, karbondioksit gibi yangın söndürücüler kullanılmalıdır. Su kullanılması durumunda yangın sönmez, aksine yayılır. Yangından korunmak için boya tabancalarında statik elektrik topraklaması bulunmalıdır. Çalışılan işyerlerinin duvarları yangına dayanıklı olmalıdır.

Çalışanların Solvent (çözücü) buharlarını solumalarını engelleyebilmek için boya yapılan alanlarda uygun havalandırma sistemleri bulunmalıdır. Solvent buharları havadan ağır olduğundan zeminde birikir. Bu nedenle havalandırılması daha zor olan bodrum ve zemin katları boya deposu olarak kullanılmamalıdır. İşyerinin havalandırması bu durum gözetilerek yaptırılmalıdır. Havalandırma

sistemleri boya yapıldığı sürece çalıştırılmalı ve periyodik kontrolleri yaptırılmalıdır. Patlama tehlikesinin yok edilebilmesi için işyerine, Solvent buharlarını Alt Patlama Sınırının (LEL) %25'inden az olacak şekilde seyreltebilecek havalandırma sistemleri kurulmalıdır.

Sıcak parçaların boyandığı işyerlerinde, su bazlı boyalar tercih edilmelidir. Sıcak yüzeye temas eden boyanın içindeki Solvent ler kısa sürede buharlaşacağı için çalışan açısından daha yüksek tehlike oluşturur. Böyle durumlarda, su bazlı boyaların kullanılması çalışanın zararlı buharları solumasını engeller.

KİMYA SEKTÖRÜNDE DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ

Genel olarak kimyasal; doğal halde bulunan, üretilen, bir işlem sonrasında oluşan, atık olarak meydana gelen, kazara oluşan her türlü element, bileşik veya karışımdır.

Tehlikeli kimyasal ise, insan ve çevre sağlığına zarar verebilme potansiyeline sahip olan kimyasallardır.

Kimyasalların tehlikeleri ile ilgili olarak dikkat edilmesi gereken hususlar:

- Bütün kimyasallar aynı derecede zararlı değildir
- Birbirleri ile reaksiyona girerek daha da tehlikeli olabilirler
- Birden fazla zararlı etkiye sahip olabilir
- Aynı yolla, aynı şekilde, aynı sürede zarar vermezler
- Kimyasalların etkileri kullanım ve saklama koşullarına bağlıdır

Tehlikeli Kimyasallara ait başlıca tehlikeler:

YANICI
PARLAYICI
PATLAYICI
OKSİTLEYİCİ
(OKSİDAN)
SUYA DUYARLI
OLANLAR
BİRBİRLERİYLE
REAKSİYONA
GİRENLER

ÇOK TOKSİK MAD.
TOKSİK MAD.
ZARARLI MAD.
AŞINDIRICI MAD.
TAHRİŞ EDİCİ MAD.
ALERJİK MAD.
KANSEROJEN MAD.
MUTAJEN MAD.
ÜREME İÇİN TOKSİK
MAD.

ÇEVRE İÇİN
ZARARLI
OLAN
MADDELER

Kimyasal maddelerin etkilerinden kaynaklanan mevcut veya ortaya çıkması muhtemel risklerden çalışanların sağlığını korumak ve güvenli bir çalışma ortamı sağlamak için asgari şartların belirlenmesi amacıyla 12.08.2013 tarihinde yayımlanan Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmeli, iş güvenliği uzmanları için temel kaynak olacaktır.

İşyerlerinde kullanılan kimyasal maddelere ait MSDS formlarının bulundurulması yasal bir zorunluluk olmakla birlikte kimyasallara ait önemli bilgileri bu belgelerden temin etmek mümkündür.

KİMYASALLARIN TEHLİKE SEMBOLLERİ

Fiziksel Tehlikeler

Patlayıcı Mad.

Yanıcı Mad.

Oksitleyici Mad.

Aşındırıcı Mad.

Sağlık Tehlikeleri

Toksit Mad.

Tahriş Edici Mad.

Kanserden
Mutajen Mad.

Çevresel Tehlike

Çevre İçin Tehlikeli

Kimyasal maddelerle çalışmalarda yapılacak **risk değerlendirmesinde aşağıda belirtilen hususlar özellikle dikkate alınmalıdır:**

1. Kimyasal maddenin sağlık ve güvenlik yönünden tehlike ve zararları.
2. İmalatçı, ithalatçı veya satıcılardan sağlanacak Türkçe malzeme güvenlik bilgi formu.
3. Maruziyetin türü, düzeyi ve süresi.
4. Kimyasal maddenin miktarı, kullanma şartları ve kullanım sıklığı.
5. İlgili Yönetmelik eklerinde verilen mesleki maruziyet sınır değerleri ve biyolojik sınır değerleri.
6. Alınan ya da alınması gereken önleyici tedbirlerin etkisi.
7. Varsa, daha önce yapılmış olan sağlık gözetimlerinin sonuçları.
8. Birden fazla kimyasal madde ile çalışılan işlerde, bu maddelerin her biri ve birbirleri ile etkileşimleri.

Kimyasal maddelerle çalışmalarda yapılacak **risk değerlendirmesi** sonucunda ulaşılmaması gereken sonuçlar:

- Tehlikeli kimyasalların belirlenmesi
- Tehlike yaratan özelliklerinin belirlenmesi
- Sağlık ve çevre üzerindeki etkilerinin belirlenmesi
- Tehlikeli olay ya da durumların belirlenmesi
- Proses, depolama ve taşıma alanlarındaki mevcut ve potansiyel tehlikelerin belirlenmesi

KİMYASALLARIN YÖNETİMİ

İşyerlerinde kullanılan kimyasal maddelerle çalışmalarda, iş sağlığı ve güvenliği organizasyonu içerisinde kimyasalların yönetimi de çok önem arz edecektir. Bu kapsamda yapılacak çalışmaların başlıcaları şunlardır:

- **Kimyasal Madde Yönetimi Prosedürü** hazırlanmalı,
- **Güvenlik Bilgi Formları** temin ve ilan edilmeli,
- **Eğitim** düzenlenmeli,
- **Depolama** esasları belirlenmeli ve uygulanmalı,
- **Statik Elektik Yönetimi** ele alınarak prosedürde değerlendirilmeli,
- **Mühendislik ve Bakım** faaliyetleri düzenlenmeli,
- **Etiketleme ve İşaretleme** esasları belirlenerek uygulanmalı,
- **Nakliye-Taşıma** prosesi güvenli olarak oluşturulmalı,
- **Kişisel Koruyucu Donanımlar** tespit ve temin edilerek kullanılmalı,
- **Çalışma ve İzin Talimatları** oluşturulmalı ve uygulanmalı,
- **Tıbbi Gözetim ve İlk Yardım** konusu değerlendirilmeli,
- **Acil Durum Yönetimi** oluşturulmalı,
- **Yangın Güvenliği** sağlanması için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

Güvenlik Bilgi Formu

Kullanılan kimyasal maddelerin GBF (Güvenlik Bilgi Formları)'lerinin bulundurulmasının **yasal bir zorunluluk** olmasının yanı sıra kimyasal maddelerin tanınması, tehlikelerinin-önlemlerinin-ilk yardım ve yangında müdahale şekillerinin- taşınma ve depolama esaslarının bilinmesi açısından çok önemlidir.

Güvenlik Bilgi Formları, Kimyasalların Yönetimi kavramı içerisinde özellikle ele alınmalı, risk değerlendirmesi çalışmalarına yön verebilmeli, çalışanlar tarafından bilinmelidir. Özellikle kimyasal yönetimi organizasyonu oluşturmada başlıca unsurlardandır.

The image shows a sample Safety Data Sheet (GBF) form. The form is titled "GÜVENLİK BİLGİ FORMU" and includes sections for identification, hazard information, and safety information. It features several hazard pictograms: a skull and crossbones (toxic), a flame (flammable), and a biohazard symbol. The form also includes a table for hazard statements and a section for safety information.

Eğitim

Başta işyerinde kullanılan kimyasallara ait Güvenlik Bildirim formları olmak üzere tüm çalışanlara eğitim düzenlenmelidir. Bir işyerinde tüm çalışanların, kimyasal maddelerden kaynaklanabilecek risklere yönelik algıları eşit düzeyde olmalıdır.

- Sağlık ve güvenlik üzerindeki etkileri
- Tehlikelerin ortaya çıkış biçimi ve etkilenme yolları
- Sınıflandırma
- İşaretleme
- Etiketlerinin özellikleri
- Boru renkleri ve anlamları
- Güvenlik ve sağlık işaretleme
- Genel güvenlik kuralları ve davranış biçimleri

Depolama

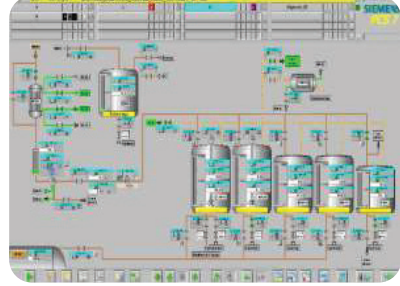
Kullanılan kimyasal maddelerine ait GBF (Güvenlik Bilgi Formları) da belirtilen depolama yönergeleri ışığında depolama esasları belirlenmeli ve uygulanmalıdır. GBF leri depolarda bulundurulmalı, gerekiyorsa özet olarak Güvenlik Bilgi Kartları hazırlanmalı ve depocular bilgilendirilmelidir.

Tehlike sınıflarına uygun olarak depolanma yapılmalı, zehirli ve çok zehirli kimyasallar ayrı bölümlerde depolanmalı, **yanıcı kimyasalları ısı kaynakları ve güneş ışınlarından korunacak biçimde depolanmalı** ve depolama raflarından malzemenin düşmemesi için önlem alınmalıdır.

	Yanıcı	Asit	Baz	Oksitleyici	Toksik
Yanıcı					
Asit					
Baz					
Oksitleyici					
Toksik					

Kimyasal Madde Yönetimi Prosedüründe Proses Güvenliği

Bir endüstriyel tesiste kurulacak olan Proses Güvenliği Yönetiminin gereklilikleri: Çalışanların Katılımı, Proses Güvenlik Bilgileri, Proses Tehlike Analizleri, Operasyon Prosedürleri, İş izni Sistemi, Kaza Araştırması, İzleme- Kontrol ve Değişim Yönetimi, Denetim.

Sıcaklık, basınç, hız vb. bilgiler belirlenmeli, Operasyon limitleri oluşturulmalı, Acil durdurma sistemi tesis edilmeli, Proseste kullanılan kimyasalın tehlikeleri belirlenerek önlemleri alınmalı ve Kişisel koruyucu donanımlar tespit edilerek temin edilmeli ve kullanılmalıdır.

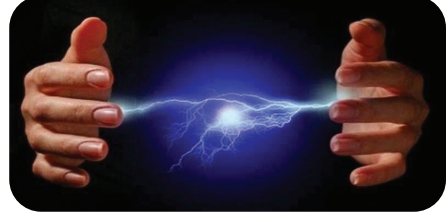

İşyerinde bulunan konuya hâkim kişiler, iş güvenliği uzmanı ve mümkünse dışarıdan destek alınabilecek uzmanlarla birlikte proseslerin tehlike analizi yapılmalı ve Kimyasal Madde Yönetim Prosedürü oluşturularak uygulanmalı, uygulama takip edilmelidir.

Bu çalışmalar sonucunda; tehlikelere karşı erken algılama, proses izleme ve kontrol sistemleri, alarmlar ve gaz algılama sensörleri gibi mühendislik ve yönetim sistemleri, mühendislik ve yönetsel kontrol hatalarının sonuçları da belirlenmelidir.

Statik Elektrik Güvenliği

Parlayıcı-patlayıcı kimyasal maddeler; kontrolsüz elektrostatik yük boşalmaları sonucunda parlamayla yangın ve patlama gibi istenmeyen olumsuz olaylara genellikle sebep olurlar:

Statik elektrikten kaynaklanacak tehlikelerin giderilmesi için: Topraklama, Ortam havasını nemlendirme, Ortamı netleştirme, Kişisel yük dengelenmesini sağlama vb. yöntemler kullanılmalıdır.

Mühendislik ve Bakım

Bakım faaliyetlerini de içeren mühendislik gereklilikleri içinde: Otomasyon sistemleri tesis edilmeli, Kapalı devre sistemler oluşturulmalı, Exproof sistemler oluşturulmalı ve ekipmanlar Exproof olarak tespit edilerek kullanılmalı, Aspirasyon sağlanmalı, Periyodik kontrol ve bakımların oluşturulacak bir çizelge ile yapılması-kayıt ve takip edilmesi sağlanmalıdır.

Periyodik kontrollerde sadece yasal zorunluğu yerine getirmekle kalmayıp periyodik kontroller sonucunda çıkan uygunsuzlukların ivedilikle giderilmesi çok büyük önem arz edecektir.

Etiketleme ve İşaretleme

İşyerlerinde kullanılan tehlikeli kimyasallardan dolayı birçok iş kazası ve istenmeyen sağlık sorunları oluşmaktadır. Alınacak güvenlik tedbirleri kapsamında etiketleme ve işaretleme konusu çok büyük önem arz etmektedir.

Tüm kimyasal içerikli kaplarda etiketleme ve işaretleme yapmanın yanı sıra çalışanları da bu konuda bilinçlendirmek çok ama çok önemlidir. Kullanılan her kimyasal kaptaki, özellikle pet şişe, herhangi kullanılmış plastik kaplarda elleçleme yaparken-proseste kullanırken işaretleme yapmaları ve etiketlemeleri bir alışkanlık haline gelmelidir.

Taşıma- Nakliye

Tehlikeli kimyasalların araçlarda taşınması sırasında, Araçlarda gerekli ekipmanlar, yazılı talimat, taşıma evrakı bulundurulmalıdır.

Şoförlerin, Tehlikeli Mal Taşımacılığı Sürücü Eğitim Sertifikası (SRC 5) /ADR Şoför Eğitim Sertifikası olmalıdır.

Tanker tipli taşıtların; Taşıt Uygunluk Belgesi/ADR Uygunluk Belgesi olmalıdır.

Çalışma İzinleri ve Talimat

Bu rehberin başlarında İş Güvenliği Uzmanlarının Görevleri sıralanmış ve madde 4.4'te "Gerekli yerlerde kullanılmak amacıyla iş sağlığı ve güvenliği

talimatları ile çalışma izin prosedürlerini hazırlayarak işverenin onayına sunmak ve uygulamasını kontrol etmek” görevi yer almıştır.

Rutin ve rutin olmayan çalışmalar için; İşletme talimatları, İş izin talimatları (sıcak işler ve kapalı alan çalışmaları) oluşturulmalıdır.

Tıbbi Gözetim ve İlk Yardım

İşyeri hekimiyle birlikte, işyerinde kullanılan kimyasallar ile maruz kalan veya kalabilecek personellerin sağlık durumu ilişkilendirilmeli ve tüm süreç boyunca sürekli takip edilmelidir.

Tıbbi gözetim kapsamında çalışmalar yapılırken yukarıda da sürekli vurgulandığı üzere işyerinde kullanılan kimyasallara ait Güvenlik Bilgi Formlarının da göz önünde bulundurulması ve değerlendirmelerin bu belgelerin ışığında yapılması da önem arz edecektir.

Yine GBF' larında yer alan yönergelerle birlikte, kimyasallara maruz kalacak çalışanlara yapılması gereken ilkyardım müdahaleleri önceden belirlenmeli, tüm çalışanlar bilgilendirilmelidir. İşyerinde bulunması gereken ilkyardımcı personel sayısında bu durum da göz önüne alınmalıdır.

ACİL DURUM YÖNETİMİ

Acil durum gerektiren olaylarda yapılacak, müdahale, koruma, arama-kurtarma ve ilkyardım konularının nasıl ve kimler tarafından yapılacağı belirlendiği Acil Durum Planlarını da içerecek şekilde işyerini acil durumlara baş edebilmesini sağlamaya yönelik bir Acil Durum Yönetimi oluşturulmalıdır.

Bu kapsamda:

İşyerinde önceden hazırlanmış Risk Değerlendirmesi kullanılan kimyasal maddelerle birlikte yeniden gözden geçirilmeli, Acil Durum Planlama Ekipleri Oluşturulmalı, Mevcut Hazırlık ve Kaynakların Tespiti yapılmalı, Kritik Görevler ve Görevliler Belirlenmeli, İşyeri Acil Durum Müdahale Ekiplerine yönelik çalışmalar özel olarak yapılmalıdır; (Eğitim verilmesi, Organize Edilmesi, Periyodik Tatbikatların belirlenmesi ve uygulanması, Planların Benimsenmesi ve Yenilenmesi).

Çalışanların, temsilcilerin ve destek elemanlarının eğitimi ve bilgilendirilmeleri kapsamında: Risk değerlendirme sonucunda elde edilen bilgiler; İşyerinde bulunan veya ortaya çıkabilecek tehlikeli kimyasal maddelerle ilgili bu maddelerin tanınması hakkındaki bilgileri, Çalışanların kendilerini ve diğer çalışanları tehlikeye atmamaları için gerekli önlemleri ve yapılması gerekenleri. Tehlikeli kimyasal maddeler için tedarikçiden sağlanan Türkçe malzeme güvenlik bilgi formları hakkındaki bilgileri, Tehlikeli kimyasal madde bulunan bölümler-kaplar-boru tesisatı ve benzeri tesisatla ilgili mevzuata uygun olarak etiketleme/kilitleme ile ilgili bilgileri içerecek şekilde eğitimler düzenlenmelidir.

YANGIN GÜVENLİĞİ

Endüstriyel tesisler, standart ve mevzuatların gerekliliklerini yerine getirmekle birlikte, daha sıkı güvenlik önlemlerini de kurmuş olmalıdırlar

Yangın Güvenliği önlemleri genel olarak, aktif ve pasif güvenlik önlemleri adıyla ikiye ayrılmaktadır:

Aktif Yangın Güvenlik Önlemleri: Yangın söndürme cihazları, elle sulu söndürme sistemleri hortum dolapları, hidrantlar, otomatik söndürme sistemleri, sulu-gazlı-tozlu vb. seykar yangın söndürme sistemleri, erken algılama ve uyarı sistemleri, su basınçlandırma sistemleri (Pompa, hidrofor), yangınla mücadele ekipmanları olarak sayılabilir.

Pasif Yangın Güvenlik Önlemleri: Yangın yayılımını geciktiren malzemeler, Yalıtım malzemeleri, Duman tahliye sistemleri olarak sıralanır.

Bu rehberde de kaynak oluşturan ve mevzuatımızda yer alan Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik ve Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik bu kapsamda tekrar incelenmesi gereken çok önemli kaynaklardır.

SSS (SIKÇA SORULAN SORULAR)

Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimini verebilecek iş güvenliği uzmanları kimlerdir?

İlgili Mevzuat: 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, 15.05.2013 tarihli ve 28648 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

15.05.2013 tarihli ve 28648 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 13'üncü maddesinde:

"Eğitimi verebilecek kişi ve kuruluşlar
MADDE 13 - (1) Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri;

1- İşyerinde görevli iş güvenliği uzmanları ile işyeri hekimleri tarafından,

Çalışan, işveren ve kamu görevlileri kuruluşları veya bu kuruluşlarca kurulan eğitim vakıfları ve ortaklaşa oluşturdukları eğitim merkezleri, üniversiteler, kamu kurumlarının eğitim birimleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile Bakanlıkça yetkilendirilmiş eğitim kurumları ve ortak sağlık ve güvenlik birimleri tarafından, eğitimcilerin Ek-1'deki eğitim programında yer alan konulara göre uzmanlık alanları dikkate alınarak belirlenmesi kaydıyla verilir." hükmü yer almaktadır. **Buna göre işyerinde çalışanlara verilecek iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin, eğitimlerin verileceği işyerinin çalışanı niteliğinde olan bir iş güvenliği uzmanı tarafından veya işyerinin hizmet aldığı ortak sağlık ve güvenlik biriminin iş güvenliği uzmanı tarafından verilmesi gerekmektedir.**

Hangi çalışanlar mesleki eğitim almak zorundadır?

İlgili Mevzuat: 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, 13.07.2013 tarihli ve 28706 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Tehlikeli ve Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşlerde Çalıştırılacakların Mesleki Eğitimlerine Dair Yönetmelik, 15.05.2013 tarihli ve 28648 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik.

13.07.2013 tarihli ve 28706 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Tehlikeli ve Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşlerde Çalıştırılacakların Mesleki Eğitimlerine Dair Yönetmeliğin 5'inci maddesinin birinci fıkrasına göre Yönetmeliğin Ek-1'indeki çizelgede yer alan işlerde çalışacakların, işe alınmadan önce, mesleki eğitime tabi tutulmaları ve aynı Yönetmeliğin 6'ncı maddesinin birinci fıkrasında belirtilen belgelerden birisine sahip olmaları zorunludur.

Diğer yandan işyerinin tehlike sınıfına bakılmaksızın Yönetmeliğin EK-1'indeki listede sayılan ve yapılacak veya yapılan işin tehlikeli veya çok tehlikeli olarak belirlenmesi, mesleki eğitim alma zorunluluğu için yeterlidir.

İş Hijyeni konusunda uzmanlara düşen görevler nelerdir?

1. Çalışma ortamı gözetiminde ölçüm noktaları belirlenirken İSG profesyonelleri beraber karar vermeli. (TS EN 689-İş Hijyeni Ölçüm, Test ve Analiz Laboratuvarları Hakkında Yönetmelik Madde 5)

2. Ölçüm planlaması yapılırken ölçüm yapacak laboratuvar personeli ile görüş alışverişi yapılmalı. (TS EN 689-İş Hijyeni Ölçüm, Test ve Analiz Laboratuvarları Hakkında Yönetmelik Madde 8)

3. İşyerinde kullanılan kimyasal maddeler için maruziyet stratejisi geliştirilerek işveren bilgilendirilmeli. (TS EN 689- Hijyeni Ölçüm, Test ve Analiz Laboratuvarları Hakkında Yönetmelik Madde 8)

4. İşyerinin Temel karakterizasyon aşamasında iş proses ve prosedürleri kimyasal ajanlara maruziyeti ve maruziyet profilini ölçmek üzere değerlendirilerek işveren bilgilendirilmeli. (TS EN 689- Hijyeni Ölçüm, Test ve Analiz Laboratuvarları Hakkında Yönetmelik Madde 8)

5. Maruziyet tahmininde daha önceki ölçüm sonuçları kullanılarak işveren bilgilendirilmeli. (TS EN 689- Hijyeni Ölçüm, Test ve Analiz Laboratuvarları Hakkında Yönetmelik Madde 8)

6. Örneklem süresi görev / aktivite için maruziyeti ve maruziyeti tanımlayan referans periyodu temsil edecek şekilde seçilerek işveren bilgilendirilmeli. (TS EN 689- Hijyeni Ölçüm, Test ve Analiz Laboratuvarları Hakkında Yönetmelik Madde 8)

Sağlık Raporları nereden alınmalıdır?

İlgili Mevzuat: 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, 20/7/2013 tarihli ve 28713 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik

20/07/2013 tarih ve 28713 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmeliğin geçici 3 üncü maddesinde; kamu kurumları ile 50'den az çalışanı olan tüm işyerlerinde, iş sağlığı ve güvenliği yönünden özellikli rapor niteliğinde olan işe giriş ve periyodik sağlık muayenelerinin aynı 6331 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce olduğu gibi kamu sağlık hizmeti sunucuları (sağlık ocakları, hastaneler, vb.) tarafından düzenlenebileceği hüküm altında alınmıştır.

İşyeri söz konusu kapsamda ise çalışanların sağlık raporlarının, kamu sağlık hizmeti sunucularından alınabilmesi, eğer işyeri bu kapsamda değilse; bu raporların işyerinde görevli işyeri hekimi veya hizmet alınan ortak sağlık ve güvenlik biriminden veya toplum sağlığı merkezinden alınabilmesi mümkündür.

RİSK HER YERDE

Farkına Var, Tedbir Al !

Basımı yapılmış olan bu rehberin en güncel haline www.mtsoisg.com üzerinden ulaşabilirsiniz.

İLETİŞİM

MERSİN TİCARET VE SANAYİ ODASI

Çankaya Mah. Atatürk Cad. MTSO Hizmet Binası

33070 Akdeniz / Mersin / Türkiye

Çağrı Merkezi: 0850 304 33 33

Tel: 0324 238 95 00 / Fax: 0324 231 96 97

kobi@mtso.org.tr

www.mtsoisg.com